

**ADRIJAN
ČAJKOVSKI**

**MEDVED
i ZMIJA**

ODJECI PADA – Druga knjiga

Preveo
Goran Skrobonja

Laguna

Naslov originala

Adrian Tchaikovsky

THE BEAR AND THE SERPENT

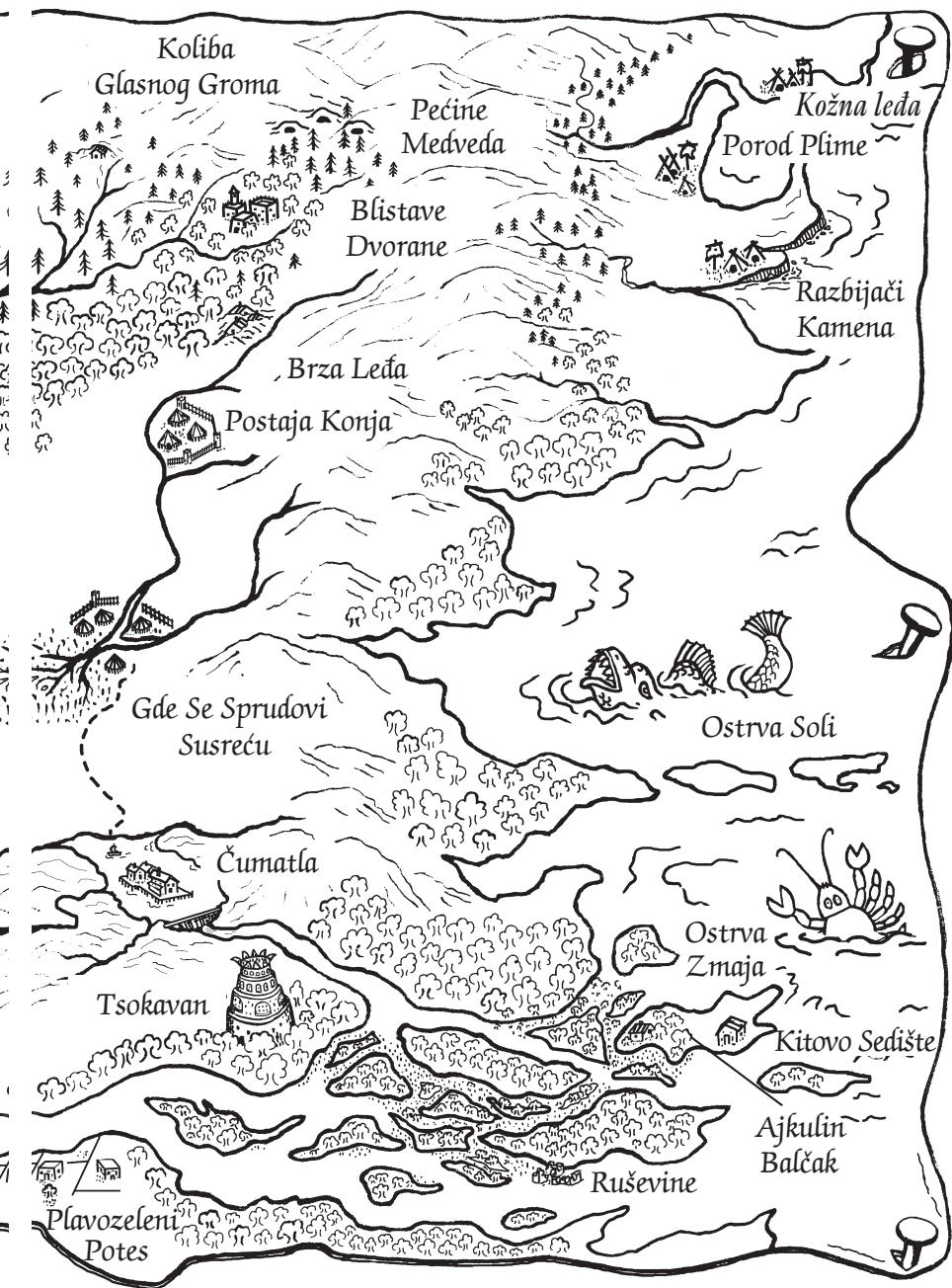
Copyright © Adrian Czajkowski 2017

First published 2017 by Macmillan an imprint of Pan
Macmillan, a division of Macmillan Publishers
International Limited

Translation copyright © 2026 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Za Olujne vukove, Mileneze i sva ta druga izmišljena
društva koja su me u prošlosti primala s dobrodošlicom.*

Kratka priповest o nedavnim događajima

Manije, kći dva naroda

Manije je nekada živela u strahu od tri muškarca. Akrit Kamena Reka, njen otac, bio je poglavica Zimskih Trkača – jednog od plemena Vuka. Kalamešli Uzima Gvožđe bio je njihov sveštenik, glas Vuka. On je gospodario magijom gvožđa i neprestano gledao da je kazni za svaki prestup koji je mogao da pronađe. Konačno, Slomljena Sekira je bio usamljeni lovac na zastrašujućem glasu. A kad je Akritu dosadila Manijeina majka, poverio je Slomljenoj Sekiri zadatak da je ubije.

Manijeina majka bila je kraljica naroda Tigra, zarobljena u ratu. Manije stoga ima dve duše i može da poprimi obličje i tigra i vuka. Po tome se razlikuje od ostalih pripadnika njenog naroda, koji mogu da stupe samo u obličje vuka. Kad je saznala da njen otac smera da je upotrebi kako bi potčinio Tigrove i postao vrhovni poglavica Vukova, ona je umakla u divljinu. Otišla je sa starim sveštenikom Zmije – Hesprenom Esenom Skizom – kog je oslobodila kako bi napakostila Kalamešlju. Slomljenu Sekiru šalju da ih progoni preko severnih divljina, ali oni pronalaze utočište u domu Medveda, Glasnog Groma.

Asmander, Zatočnik juga

Severom je putovao i Asmander, Zatočnik Naroda Sunčeve Reke. Njegov cilj bio je da regrutuje legendarne „Gvozdene Vukove“ za račun Tekumana, njegovog prijatelja i princa. Jug je bio, a i dalje je, na ivici građanskog rata između mladog Tekumana i njegove sestre bliznakinje. A tamo strane plaćenike vrednuju s obzirom na to da je odanost lokalnih ratnika i dalje neizvesna. Asmander je stigao u pratnji svog roba pirata Venata, Zmaja. Širi, devojka iz plemena Nasmejanih Ljudi – koja prati svaki njegov korak iz sopstvenih razloga – takođe je postala deo njegove družine.

Kao Zatočnik, Asmander stupa ne samo u krokodila, obličje njegovog naroda, već i u Trčecjeg Guštera sa kandžama kao srpovima, brzog i smrtonosnog. Posle Hesprekove intervencije, on može da preuzme i obličje reptila sa krilima slepog miša. To su velike duše iz doba pre nego što su ljudi hodali zemljom.

Događaji na Kamenom Mestu

Na izmaku zime Glasnom Gromu je njegov rođak Samotna Gora doneo poziv da dođe na Kamenno Mesto, sveto srce Krune Sveta. Pozvala ga je tamo njegova majka, šamanska vladarka Medveda. Naslutila je istu propast koja se nadvila nad zemljom, onu koju je Hesprek došao na sever da istraži.

Izmičući poteri Slomljene Sekire, Manije i Hesprek su putovali s Gromom prema Kamenom Mestu. Tamo su se okupili mudraci iz svih severnih plemena. Kalamešli i Akrit već su bili prisutni, ali isto tako i narod Tigra. Bežeći od oca, Manije je pronašla utočište kod sveštenice Tigra Aritčake, a zatim je s njom otputovala na zapad, u Blistave Dvorane, gde Tigar vlada.

Asmander i njegovi saborci takođe su boravili na Kamenom Mestu i svedočili Akritovoj poteri za Manije. Iz sopstvenih razloga krenuli su u poteru i susreli Hespreaka. Pošto im je bio zemljak, iskoristio je svoj sveštenečki autoritet, koji je bio dovoljan da ih privoli da mu pomognu u Manijeinom spasavanju.

Manije u bekstvu

U Blistavim Dvoranama Manije je otkrila tajnu koju je svet krio od nje. Njena majka Džoaļpej nije bila mrtva, a Slomļjena Sekira nije bio njen neprijatelj. Suprotno Akritovim naredenјima, Slomļjena Sekira je oslobodio Džoaļpej, vođen sopstvenim ličnim kodeksom. Ipak, Blistave Dvorane nisu donele povratak kući kakvom se Manije nadala. Iako se trudila da postane dostojna kralјičina kći, Džoaļpej nije mogla da pređe preko vučje krvi u njoj, i između njih je izbilo sukob. Manije je morala da pobegne od majke isto kao i od oca.

Bežeći od Tigra, našli su se u čeljustima Vuka. Hesprek je bio zarobljen i umro je nedugo nakon što ga je Manije oslobodila. Vest o njegovoj smrti oslobodila je Asmandera zakletve vernosti, pa se vratio svojoj prvobitnoj misiji. Usred borbe između Tigra, Vuka i tek pristiglog Glasnog Groma, predao je Manije njenom ocu kako bi obezbedio Gvozdene Vukove za svog princa.

Manije se našla između Akrita i Kalamešļija. Otac je želeo njenu smrt, ali je Kalamešļi preklinjao da je poštedi jer još može biti od koristi. U tom susretu Manije je spoznala da je Kalamešļijeva kći, a ne Akritova. Surovostima koje joj je nanosio, Kalamešļi je pokušavao da iz nje istera Tigra i pretvori je u pravog Vuka, kako joj njegov bog ne bi naudio.

Asmandera je razdirala griža savesti pa se predomislio. Spasao je i Manije i Slomļjenu Sekiru i odveo ih u logor Konja. Tamo su se ponovo sreli s Hespreakom – sada u telu devojčice.

Bio je ponovo rođen u novoj koži, kako to nalaže put Zmije. Do tada je Manije počela da gubi kontrolu nad svojim dvema dušama, a njihovo međusobno neprijateljstvo vodilo ju je u ludilo.

Manijein preobražaj

Dok su se i Akrit i Tigar primicali Manije, ona je s Hesprekom skovala očajnički plan – zasnovan na onome što je razumela o Asmanderovom statusu Zatočnika. Na obližnjem obrednom mestu Hesprek je vizijom poslao Manije u potragu po Zemlji Bogova. Cilj im je bio da pronađu Zatočnika koji bi je prihvatio. Borila se protiv sopstvenih duša širom zemlje svih bogova koji su imali kandže i očnjake. Kad je pokorila i tigra i vuka u sebi, nju je naposljetku posetila velika zver iz duboke prošlosti, podjednako medved, vuk i tigar: Zatočnik.

Dok je ona tragala, njeni prijatelji su se borili protiv Tigra i Vuka da bi je zaštitili. A Venat, koga je Asmander oslobodio pre bitke, vratio se da spase svog nekadašnjeg gospodara. Slomljena Sekira je izašao na megdan Akritu i pao. Time je Manije dobila dovoljno vremena da se pojavi u ogromnom obličju Zatočnika severa. Uz pomoć Kalamešlija, koji je u poslednjem trenutku izabrao svoju kćer umesto svog poglavara, porazila je Akrita.

Zatočnica Manije postala je sila s kojom se moralo računati, a Krana Sveta za to nije bila spremna. Polovina plemena se plašila njenog uticaja, a druga polovina želela je da ga kontroliše. Nekoliko lovaca i prognanika ponudilo joj je svoje usluge, i njih je primila u ratnu družinu. Zatim su svi umakli od zahteva severa i pošli na jug s Asmanderom, da mu tamo služe kao njegovi Gvozdeni Vukovi.

1

Vučica Manije se neprimetno šunjala kroz visoku travu pod polumesecom Ravnice, naduvenim poput bledonarandžastog jedra. Mesec na tuđem nebu, ali svi su meseci bili isti mesec; mesec Vuka.

Njuška i uši govorile su joj gde su ostali, dok su sami vijugali između krutih, reckavih vlati. Hvatač Koplja je bio najbliži, tapkao je malo iza nje, u želji da bude od koristi. S druge strane, držeći se u ravni s njom, bila je Tijameš, mlada žena malčice preterano željna da stekne lovačko ime. Ostali – još pet-šest njenih Gvozdenih Vukova – bili su raspoređeni levo i desno i primicali su se logoru niz vetar. Do njih je dopirao lavlji miris, sirov i oštar u nozdrvama, ali od vučjeg se nije osetio ni dašak koji bi Lavove uznemirio.

Noćni vazduh Ravnice bio je pun nepoznatih zvukova: insekata, ptica; u daljini je čula visoko njištanje koje je možda poticalo od Nasmejanih Ljudi. Nadala se da to nisu oni. I ovako će imati dosta posla s lavljim pljačkašima.

Došla je na jug iz Krune Sveta – iz zemalja gde je postala nešto Drugo za one među kojima se rodila. Bila je Tigar; bila je Vuk: svet nije mario ni za jednog ni za drugog, a narod njenog

oca i narod njene majke činili su sve da je ubiju. Ali ni sav taj njihov trud nije se pokazao dovoljnim.

Nova duša je našla jazbinu u njoj, ni Tigar ni Vuk ni Medved ni Hijena, već ponešto od svega toga, i svet ju je sada posmatrao drugačije. Postala je kao nešto iz priča. Za neke junak, Zatočnica; čudo, predskazano biće. Zbog toga je predstavljala i pretnju. Kad su joj došli mladi i nezadovoljni i zamolili da pristupe njenoj ratnoj družini – ratnoj družini koju nije ni znala da ima, dok je oni nisu izmislili za nju – znala je da će morati nekud da ih povede. Inače će postati suparnik. Tigar, Vuk ili Medved, niko nije želeo da deli zemlju s nekim ko je snažan i ko neće pognuti glavu.

I tako se zaputila na jug, odazvavši se pozivu čoveka koji joj je najpre bio saputnik, potom izdajnik i naposletku, na neki način, prijatelj. Odazvala se zovu mladog južnjaka Asmamera i spustila niz reku na čamcima Društva Konja do njihovog velikog sela nad selima, koje su nazivali Gde Se Sprudovi Susreću. Asmamer je otišao još dalje na jug, do svog „princa“, kako je nazivao tog čoveka, jer bi dolazak Manije i njene ratne družine u južne zemlje bez poziva mogao pogrešno da se protumači. Bili su to, naposletku, Gvozdeni Vukovi. Na jugu su, očigledno, bili legenda.

Manije nije nosila gvožđe. Njeni ljudi bili su prognanici, čudaci i nezadovoljnici. Na severu su na njih gledali samo kao na izvor nevolja. Možda će južnjačke oči u njima videti nekakvu čar.

Asmamer je obećao da će se javiti – ali njegova poruka je dospela među šape Lava. Ispred sebe je videla svetlost lavlje vatre. Njihov logor bio je na steni, zakošenoj kamenoj ploči koja je izvirala iz mora trave kao ostrvo. Vetar je Manije doneo poklon: prilaz ju je vodio prema senovitoj strani, a ne prema ravnoj površini gde su Lavovi naložili vatru. Ovako blizu, čula je kako Lavovi govore, glasove njihovih hvalisavih mladića.

Sada zastade, utonuvši u travu tako da je jedva videla izbočinu stene, kao krivinu tame bez zvezda, ocrtanu poskakivanjem plesa nevidljivog plamena. Hvatač Koplja se šunjao kraj nje; bio

je starac, ali se kretao tiho kao i svi ostali; čovek sa sopstvenim duhovima, svakako, ali niko od njih nije bio bez toga.

Ona stupi natrag na ljudske šake i stopala. Sitna devojka – *i dalje* sitna devojka uprkos svemu – kože tamne kao da je ušta-vljena, kose kratko i neravno očišane oko ušiju. Imala je na sebi oklop od bronzanih ljuspi, a za pojasom nož od istog metala. Niko ni iz jedne zemlje ne bi je pogledao i rekao *Zatočnica* na prvi pogled.

A ipak, nešto joj je ta nova duša donela. Hesprek, sveštenica Zmije, tvrdila je da ta devojčica *obećava*. Da obećava velike stvari, rekla je.

Hvatač Koplja takođe strese sa sebe svoje vučje obličje – kod njega je to bilo tek tako, trzaj nakostrešenog krzna koji se pretvara u drhturenje ramena, kao da se otresa kako bi se osušio. Četrdeset godina i više hodao je Krunom Sveta taj Hvatač Koplja, a opet, evo ga sada u njenom društvu; žena s njegovog ognjišta bila je u selu Gde Se Sprudovi Susreću, i ni ona ni on nisu imali mladalačku ludost u očima, ali isto tako ni bilo šta da ih zadrži na severu.

„Gde su Blizanci?“, šapnu Manije.

„Nema im ni traga ni glasa. U nevolji su.“ Hvatač Koplja je bio gotovo ćelav, lica izbrazdanog godinama, i još dublje izbrazdanog nabranim ožiljkom preko obraza i uva koji mu je doneo ime. „Idem da ih potražim.“

„Čekaj.“ Slutila je kretanje oko njih, kao da Zatočnik motri i sluša umesto nje. Ostali iz njene družine stali su i mirovali na svojim položajima, skriveni u travi.

A onda se iznad njih nešto uskomeša: Manije isuka nož, Hvatač Koplja se dohvati sekirice, oboje spremni da udare. Kad se gavran koji se strmoglavio na njih pretvorio u čoveka, umalo nije završio mrtav.

Ne bi vredelo psovati Hrani Se Dronjcima, čak i da je Manije smela da podigne glas; on bi samo zaboravio te reči trenutak kasnije. Ni on nije bio mladić – makar deset godina stariji od

Manije, a polovinu vremena provodio je ponašajući se kao ludo derište. Bio je jedina osoba koja je ikada slagala Manije o svom imenu, što je njoj izgledalo kao strašna stvar, ali možda je to bilo uobičajeno ponašanje tamo u Gnezdu, gde je odrastao. Polovina lica bila mu je oslikana vijugavim, nazubljenim tetovažama, kao uzburkana noć iz koje je njegovo levo oko buljilo poput pomahnitalog meseca. Cerio se, naravno; gotovo uvek se cerio. Kad god bi prestao s tim, Manije bi se zabrinula.

„Govori“, šapnu ona.

Hrani Se Dronjcima – ili čovek koji je tvrdio da se tako zove – živahno zaklima glavom. „Nađosmo našeg nestalog glasnika. Drže ga na toplom kraj vatre, nego.“

„Jedu ga?“, zareža Hvatač Koplja.

„Ne dok ne završe s onim što su mu našli u korpama“, reče im čovek Gavran, i Manije poželee, ne prvi put, da on ume da pređe pravo na stvar. „Zadovoljni su velikodušnošću svog gosta.“

Manije je bila spremna da posumnja u to, ali joj pade na pamet nešto hitnije. „Gde je Sateve? Nemoj mi reći da si je ostavio tamo.“

„Nije htela poći“, reče joj Hrani Se Dronjcima, i lice mu se izobličilo u preuveličani jad. „Htela je da iščupa zarobljenika iz...“

Manije ga prekinu zašištavši. Hrani Se Dronjcima i devojka Kojot Sateve radili su kao tim, uglavnom zato što su zajedno mogli da naprave više nevolje nego svako od njih pojedinačno. Nijedno od njih nije imalo razuma ni koliko beba. Samo su u tome bili blizanci, a opet, ime se primilo.

„Idi i nađi je“, siknu Manije na Gavrana. „Izvuci je, ili ćeš nositi njenu smrt na duši.“

Na trenutak je videla pravog čoveka iza tog njegovog razmetanja: čoveka koji je shvatio da je *opet* pogrešio. On stupi u mahnitom lepetu krila i vinu se u noć.

Manije zausti da nešto kaže, ali Hrani Se Dronjcima gotovo istog trena dolete natrag, raširenih očiju.

„Još prijatelja!“, istrtja ljudskim ustima, i ne mareći za njena pitanja nastavi da brblja: „Nisu Lavovi – s leđa.“

Manije iskezi zube, shvativši istog časa šta to znači: da je neko sa njom izveo isti trik koji je ona bezbrižno koristila protiv Lavova. Da je bila u Kruni Sveta, to nikad ne bi uspeo. Ovde je bilo previše čudnih mirisa.

Hvatač Koplja već je bio stupio i nestao, sakupivši ostale iz bande bez ičijeg naloga, tako da je Manije, dok su se pridošlice pokazale, već imala sve svoje Gvozdene Vukove za leđima.

Pridošlice se išunjaše iz trave i mraka. Ona na trenutak pomisli da su to ipak Nasmejani Ljudi, ali ovi su bili drugačiji – gotovo poznati. U njima je bilo poprilično vučjih osobina.

Imali su velike uši, oči toliko tamne da su delovale kao bezdan, a koža im je bila šarena, pod mesečinom blatnjava. Bilo ih je više od desetak, i formirali su labavi polumesec pred vukovima, razjapljenih čeljusti, malo zadihani. Prisustvo Lavova bilo je kao kamen pozadi u Manijeinoj glavi.

Prerijski Psi; poznavala ih je. Pleme Vuka koje je palo u nemilost, oterano iz Krune Sveta u davna vremena, da nađe novi totem i novi način života.

Vođa Pasa tada stupi: ona ugleda čoveka bakarne kože, crvenije od njene, manje crvene od kože Lavova ili Nasmejanih Ljudi. U visokim jagodicama i prodornim očima bilo je nečeg severnjačkog, ali kosa mu je bila duga i sjajna, vezana u stotinu sitnih pletenica. Nosio je oklop i suknju od slojevite kože, a u ruci mu je bilo oružje zakrivljenog, srpastog sečiva.

On se pognu bliže, pa još bliže, a pogled mu je skakao između nje i stene opasane vatrom iza nje. Ona stupi za njega, dočeka ga na pola puta, s nožem u ruci i spremna za borbu.

„Lovkinja na Lava“, reče on vrlo tiho. Kad je ona klimnula glavom, on očima prelete preko pritajenih oblička njenih vukova i reče joj: „Nađi drugi plen, mala strankinjo.“

„Tražimo jednog Konja koga su uzeli“, reče ona.

On slegnu ramenima, tečno. „Daleko si od kuće, mala lovkinjo. Ovo nisu tvoji ratovi.“

Istina. Zavade ravničarskih plemena bile su čvor koji je svezala vascela istorija. „Uzmi sve Lavove koje želiš, ali ja ću uzeti ono po šta sam došla“, reče ona.

On se nasmeši na to. „Ili ćemo uzeti i tebe i Lavove. Misliš da ne možemo?“

„Mislim da ne možete“, reče ona sasvim ozbiljno. Mora da je video Zatočnika u njoj i pre nego što je stupila, jer je podsmeh već isticao iz njega.

Ona pozva Zatočnika sebi. Možda će Lavovi videti, ali morala je da ovog psa natera da pogne glavu pre nego što započne borbu koja će uzbuniti celu Ravnicu. Stupi, naraste dok ne postade ogromna kao medved, a ipak sa vitkim lovačkim linijama tigra i njuškom vuka. Kad je Zatočnikovu dušu izvela napred, postala je čudovišna lovačka zver iz doba pre nego što je ljudska noga ikad kročila ovim zemljama, ubica iz dubokog vremena. Prerijski Pas, koji je dotad gledao na nju s visine, sad je izvijao vrat unazad. Više je neće zvati „malom“. Kad je stupila, bio je među njenim prednjim šapama, gotovo među njenim čeljustima.

Njegovi ljudi – neki su stupili, s lukovima i kopljima, a drugi su uzmakli ili jurnuli napred da bi ih onda izdala hrabrost. Vođa Pasa samo je čučao, gledao uvis, i na licu mu je bilo ono čuđenje koje je vidala kod drugih. Bio je to čovek koji je mogao da gleda u Zatočnika bez straha; čovek s velikom dušom.

On se uspravi polako, zavrtevši glavom. „O, pa onda bi nam bila *čast* da s nama loviš Lava.“

Tada se odozgo sa stene prolomi visoki krik devojke – *Sa-teve!* Devojku Kojota sreća je ponovo izneverila, kao što se često dešavalo.

Manije pogleda vođu Prerijskih Pasa u oči i spusti glavu u znak pristanka. On zatim stupi i jurnu kroz travu, a njegovi ljudi pođoše za njim.

Ona se okrenu i pogleda u nadnesenu visoku stenu, dopustivši mesecu i vatri da joj otkriju njene tajne: visoka kao četiri čoveka i zaobljena, bez mesta za koje bi se ljudski prsti lako uhvatili.

„Idite za njima; Hvatač Koplja je vođa“, reče svojim pljačkašima. Oni nisu mogli da pođu istim putem kao ona.

Pogledala je uvis prema steni. Na samom vrhu, na ivici, bilo je ispupčenje koje je već zapazila. Tamo je sigurno lavlji osmatrač, i verovatno motri na savanu pod mesečinom upravo zbog ovakvih napada. Ali njegova pažnja bila je usmerena prema vatri, dok je gledao kako se njegovi drugovi ludo provode. A Lavovi su urlicali, baš kao što je Hrani Se Dronjcima predvideo. U prtljagu glasnika Konja očigledno je bilo nešto što ih je zabavljalo. Manije je imala predstavu o tome šta bi to moglo da bude.

Ali sada je trebalo da se tamo pojavi. Ona zaokruži rameni-ma, protegnu kičmu, pa stupi u obličje svoje majke, u tigra koji je lavu rođak. Nijedan lav nije mogao da se penje kao ona; samo leopard, čula je, a njega nikad nije videla niti je srela tajnoviti narod Leoparda praćen mračnim znamenjima.

Stena je bila stara: zabila je kandže u njenu istoriju, u tragove kiša koje su stizale na Ravnice jednom ili dvaput godišnje, u useke roga i kandže, u pukotine gde su se krili miševi i gušteri. Od prošlosti stene bile su sazdane lestvice kojima se pela, tekla uz kameno lice kao senka.

Naravno, moguće je i biti *previše* dobar u tome, pomislila je. Pomalo se stidela da stigne tamo sama. Zatočnik bi, nema sumnje, veoma impresionirao Lavove, toliko da bi njihov vođa možda poželeo njeno krzno za plašt. Sumnjala je da bi sama mogla sve da ih odbija.

Tu družinu Lavova činili su sve mladići. Tako je to kod njih išlo, kako je čula: u svakom selu Lavova bilo je mnogo snažnih lovkinja i nekolicina muškaraca koji su njima vladali i gojili se od njihovog rada. Suvišni sinovi, sinovci i rođaci bili

su izbacivani da zlostavljaju ostatak Ravnice, tumarali su ili dok ne skončaju ili dok se ne vrate kući kako bi se obračunali s ostarelim stričevima. Manije je takav život izgledao rasipnički, ali opet, znala je za priče koje su ravničarski narodi pričali o strašnim divljacima iz Krune Sveta. Svako je svakome bio čudovište.

A osim toga – nije li i ona pvela sopstvenu družinu nepoželjnih lovaca da otkriju sopstvenu sudbinu? Njen učitelj Slomljena Sekira učinio je isto kad je bio mlad. Samo je kod Lavova ta praksa bila dublji deo priče.

Ispostavilo se da je jedan od Lavova ipak bio na oprezu, samo ne stražar kom se prikradala. Ljudski urlik pretvori se u duboku, grlenu riku koju je gotovo osetila kroz samu stenu. Kao odgovor, diže se kevtanje i lavež Perijskih Pasa, a potom ona začu ledeno zavijanje Hvatača Koplja od kojeg joj prođe jeza kroz kičmu, zbog sve te gorke frustracije ostarelog čoveka koji je malo šta imao da pokaže za svoje godine, uhvaćene u jasnom vučjem glasu.

Osmatrač iznad nje se trže. Već na četiri noge, okrenu se i rikom objavi svoju prkosnu poruku, a ona se uspuza uz poslednjih nekoliko metara stene i sruči na njega.

Mora da je uhvatio njen pokret krajičkom oka, jer se okrenuo prema njoj baš kad je napala. Na trenutak ga je samo lupnula: mali tigar u vatrenoj senci zdepastog lava. Onda se Zatočnik nestrpljivo progura napred, i ona se uspravi na zadnje noge poput medveda, jednim zamahom kandži pokupi zatečenog Lava s puta i sasvim ga zbaci sa stene.

Ona zaurla. Glas Zatočnika bio je krik izvan vremena, ni nalik na bilo koju zver kakvu je ljudsko uho ikada čulo.

Tamo je bilo desetak neprijatelja, polovina kršni muškarci u kožama i krutim platnenim oklopima, a ostali već preobraženi u borbena obličja, ramena nakostrešenih upravo izniklom grivom, očnjaka ogoljenih ispred nje. I premda su uzmakli na prvi pogled, već pri sledećem bili su spremni za borbu.

Neprijatelji su Lavove često nazivali kukavicama, voljnim da se tuku samo kad su sigurni da mogu da pobeđu. Ali ovi mladi beskućnici izgledali su kao da bi se usudili na sve; nisu više imali šta da izgube.

Ona nasrnu, iskoristivši nagib stene da dobije u brzini. U gomili vide muškarca dugih kostiju s omčom oko vrata koja ga je držala u ljudskom obličju – to je bio glasnik Konja. Tek u trenutku pre nego što je uletela tamo, ugleda i Sateve – mršavu devojkicu Kojota koju je uz vatru pritesnio jedan Lav, ali nezvanu, u tom času van neposredne opasnosti.

Dok se šačica pred njom povlačila, jedan joj skoči na bok, zaparavši kandžama. Zakači joj debelu kožu, a bronza ispod nje spreči ga da pusti krv. Ipak joj težina povuče telo, i ona se prevali na tu stranu, nateravši ga da odskoči. Lavovi pred njom to shvatiše kao priliku, ali ona ih dočeka razjapljenim čeljustima i urlikom, nagnavši ih da se okrenu i razbeže.

Tad se Prerijski Psi i njeni Vukovi pojaviše u logoru, i čvor koji joj se suprotstavio raspade se u zasebne zveri koje su tražile zasebne borbe. Manije na trenutak sačeka da dođe do daha, a izgladneli, mršavi kojot dopuza do nje na nogama tankim kao grančice, dok su zakrivljena, zadihana usta životinje nekako ukazivala na smeh – Sateve, koja nesumnjivo već plete priču o ovoj pustolovini.

Manije krenu prema zarobljenom Konju, a oni ispred nje potražiše lakše mete. Oko sebe je mogla, iskosa, da gleda kako se Lav bori protiv Psa. Prerijski Psi su bili veličinom tek trećina odraslog lava: borili su se dvojica, trojica na jednog, da izjednače šanse, stupali su između čoveka i životinje iz trena u tren, i svaki je naizmenično ujedao neprijatelja za pete i udarao sečivom. Odmah je videla da, uprkos hvalisanju svog vođe, sami ne bi mogli da predstavljaju ništa više od smetnje – brzi juriš kroz logor pa bekstvo pre nego što se Lavovi udruže da se sjure na njih.

Ili možda ne: Lavovi su bili sporiji nego što je očekivala, neki su još stajali kraj vatre, a jedan ili dvojica – još u ljudskom obličju – izgledali su gotovo zbunjeno. Odali su ih razbacani glineni bokali kraj njihovih nogu: glasnik Konja nije bio uhvaćen zbog poruke koju je nosio. Kraljevstvo Sunčeve Reke na jugu imalo je mnoga blaga, kako su joj govorili, ali među najcenjenijima bilo je njihovo pivo.

Borba je bila brza i svirepa, ali bilo je tu i prilika za milost. Postojala su vremena i mesta kad su Ravničari ubijali jedni druge bez premišljanja, ali danas su oni koji su bežali bili pušteni da beže.

Jedan Lav je izazva – možda je to bio vođa, jer je bio najveća zver tamo, griva mu je u svetlu vatre bila dovoljno tamna da izgleda crno. Zamahnu prema njenoj njušci, pa pokuša da joj obuhvati šapama glavu kako bi je ujeo. Verovatno nije bio navikao da pred sobom ima većeg grabljivca od sebe. Ona otrpe peckanje njegovih kandži – opasno blizu oka – pa se propnu izvan njegovog dometa, tresnu prednjim šapama u potezu koji je naučila od Medveda Glasnog Groma. On se trže u stranu, spasavši kosti, ali ga ona ipak zakači zamahom postrance, zaparavši oštre linije preko njegovog krzna.

S druge strane vatre, Hvatača Koplja je oborila zver dvostruko krupnija od njega, i Manije vide kako surove čeljusti nasrću na njega. Trenutak kasnije napadač se trže nazad, zatrešavši teškom glavom. Lavlji zubi bili su od bronze, ali Hvatač Koplja je bio pravi Gvozdeni Vuk. Tad mlada vučica Tijameš skoči Lavu na leđa i počne da ga jarosno ujeda za rame, a onda odskoči. Hvatač Koplja se pridiže na noge. Sve u njegovom stavu govorilo je: *Previše sam mator za ovo.*

Jedan Lav je bio mrtav – možda je stupio u ljudsko obličje da poviče u znak upozorenja ili zapovedi nešto, pa je pogođen strelom u oko. Jedan od Pasa je takođe bio oboren, još se trzao, ali se sklopčao u šareno klupko oko sopstvene utrobe, tako

da je Manije videla da se neće trzati još dugo. Ostali Lavovi već su napuštali logor, skakali sa stene da se izgube u noći i u moru trave.

Ona stupi kraj čoveka Konja i preseče konopac oko njegovog vrata, a onda i veze koje su mu držale šake iza leđa.

Vođa Prerijskih Pasa dokaska na kraju do nje i njenih ljudi. Manijeina grupa je prošla bez ičeg goreg od ogrebotina, a Tijameš je imala pocepano uvo koje je pritiskala smotuljkom vune. Sateve i Hrani Se Dronjcima došaptavali su se iza Manije, smišljali nepodopštine kao i uvek.

„Zatočnice.“ U ljudskom obličju, vođa Pasa se osmehivao. „Budi nam gošća.“

„Mislim da je tvoj dom daleko odavde.“

„Ipak, dobro si došla.“

„Mi smo gosti Konja“, reče mu ona. „Moramo im vratiti njihovog čoveka. Jednog dana, možda, bićemo tvoji gosti.“ U južnim krajevima se govorilo na određeni način – naročito još dalje na jug, niz reku. Manije je pokušavala da taj govor savlada, iako su za nju te reči bile nezgrapne u ustima.

Vođa Pasa primi to blagonaklono. Manije nije promaklo to kako je, da su stvari bile drugačije, mogla od *nje*ga da otima čoveka Konja, umesto od Lavova. Nazivali su je severnjačkom divljakušom, surovom i grubom, ali ovde, u Ravnici, činilo se da je svako neprestano u ratu sa svakim drugim. Osim Konja, koji nisu ratovali ni sa kim i uvek su imali prijatelje – poput Manijeinih Vukova – da se bore u njihovo ime.

„Ti si znak“, reče joj Pas tiho.

Ona se namršti. „Kakav znak?“

On slegnu ramenima. „Naše mudre žene mi kažu: tragaj za znakovima kada putuješ. A sad pred sobom vidim ono što nijedan čovek nije video otkad je sveta i veka. Zar to nije znak?“

„Znak čega?“, navaljivala je. Setila se onoga što je Glasni Grom, Medved, rekao pre nego što je otišla. Njegova majka

poglavarka takođe je tragala za znakovima. Hesperek od Zmije proputovao je čitav sever tragajući za njima. Zašto je svet bio toliko opsednut znamenjima?

„Mudre žene kažu da se spremaju nevolje.“ Opet je slegnuo ramenima. „Ko zna koliko su one mudre? Ali reći ću im da sam te video. Možda će znati šta ti značiš.“ Govorio je kao da je ona nešto što je sanjao, i to sa dovoljno iskrenosti da se Manije na trenutak činila nestvarnom i sama sebi.

2

Manije i njeni ljudi došli su u selo Gde Se Sprudovi Susreću na čamcima Konja niz reku Peščani biser. Ovde, gde je reci bio kraj, Konji su podigli svoje uporište. Okrenuvši leđa ravničarskim zaševicama, učinili su sve da napad na njih bude što teži. Peščani biser je bio smela bujica kad je napuštao sever, dovoljno širok za barže Konja ravnog dna, tekao je pravo i postojano svojim tokom na jug, udaljavajući se od visija koje su ga iznedrile. Za razliku od Tsoteka, tog većeg vodenog puta koji je bio okosnica istinskog juga, Peščani biser je, prelazeći Ravnice, gubio veru u sebe, trošio se u suhu zemlju da bi se naposljetku izmetnuo u lavirint močvarnih rukavaca.

Ovde su Konji živeli u velikom, raštrkanom selu koliba i drvenih staza poduprtih na stubovima iznad vode. Tu su uzgajali hranu na plutajućim prostirkama vegetacije. Svaki napad na Konje morao bi da se suoči s tim varljivim tlom; svaki smeli pljačkaš morao bi da gaca, valja se i odguruje motkama dok bi na njega pljuštale strele Konja. Konji su bili najbolji strelci koje je Manije poznavala. Videla je njihovu decu kako vežbaju malim lukovima, savijenim od drveta koje bi reka naplavila sa severa.

Mi imamo to drvo, a pravimo malo lukova. Vuk, Tigar, drugi narodi Krune Sveta borili su se u obličjima u koja su stupali, i nosili sečiva od bronzе i gvožđa da ojačaju zube i kandže. Narod Konja borio se na dve noge i koristio svaku prednost koju je mogao.

Zora je bila dovoljno blizu da razbistri nebo kad se Manije sa svojim Vukovima vratila u Gde Se Sprudovi Susreću. Među njima, glasnik je bio stupio, kao usamljena tovarna životinja u pratnji grabljivica, s kojotom koji je vukao za njima i vranom koju je nad njima širila tamna krila.

Manije je poprimila široko Zatočnikovo obličje krupno kao medved da bi ušla na teritoriju Konja. Grizla ju je savest dok je to činila; jedini drugi Zatočnik koga je poznavala rekao joj je da se to ne koristi radi zabavljanja dokonih radoznalaca. Ipak, već je bila deo legende. Šta fali ako je malo nadogradi?

Mislila je na to da će je Aladaj videti. Dopadao joj se Aladaj. Poštovala je Aladaja. Ne bi nikome priznala da joj visoki, vitki Konj čiji su je čamci dovezli na jug ponekad dolazi u san. Na-posletku, ona je bila vođa Gvozdenih Vukova. Takve maštarije nisu dolikovale njenoj ulozi.

Ipak, nadala se da je on vidi.

Ostatak njenih sledbenika bio je ovde, ukupno njih dvadesetak. Osim Blizanaca, svi su bili rođeni u Čeljjustima Vuka. Došla je sa njima tu ne bi li pronašla malo oduška, dok se Kruna Sveta ne navikne na pomisao o tome šta je ona. Njeni sledbenici su tragali za različitim stvarima, ali svaki je pokušavao da pronađe nešto. Niko ko se već skrasio i sebi našao mesto u svetu ne bi pošao na ovakav put. Hvatač Koplja i njegova žena bežali su od zlosrećnog života i propuštenih prilika, od dece koju su nadživeli i rođaka koji su se okrenuli protiv njih. Tijameš je ovo videla kao način da stekne ime. Sigurno je da niko ne može da ode tako daleko od kuće i vrati se nepromenjen.

Ostali iz njene družine poustajali su i obratili pažnju dok je vodila svoje ljude preko visokih drvenih drumova mesta Gde Se

Sprudovi Susreću. Neki su lenčarili na suncu na koje su se svi još navikavali. Drugi su se rvali s nekima od Konja, podučavajući i učeći podjednako. Najvažniji među njima – čovek koga je ostavila kao zapovednika dok je lovila – bio je Mesečevo Oko, visok i plećat lovac po godinama negde između nje i Hvatača Koplja, koji ju je pratio iz sopstvenih razloga. Predomišljala se kad joj je došao, baš kao što se predomišljala kad joj je Hrani Se Dronjcima rekao svoje pravo ime. Mesečevo Oko je bio spor na rečima, strpljiv, čak tup; čovek koji se povlačio iz borbi i prepirki u kojima bi zahvaljujući svojoj snazi sigurno pobedio. Rado bi ga ostavila na čelu bučne omladine među njenim sledbenicima kad su se izležavali usred sela Konja, ali nikad u boju. Mesečevo Oko je bio sečivo bez drške, i znao je to. Bio je čovek koji je zazirao od gneva kao od kuge, jer je znao da bi ovaj mogao da ga zarazi.

Ostavila je spasenog glasnika Konja njegovim ljudima i zagnjurila se među svoje, i dalje u Zatočnikovom obličju. Trčali su uz nju na četiri noge, ili bi joj kratko dodirnuli krzno dlanovima, obnavljajući gest odanosti. Zatim je opet bila čovek i, ako se izuzme Sateve, najsitnija među njima.

Tu su bili svi njeni lovci, njeni ratnici, ali nije videla nijednog govornika. Mesečevo Oko klimnu prema jednoj od čudnih malih prostorija bez krova, rasutih tu i tamo, koje su Konji koristili kao mesta za sastanke. Na severu, sve što je bez krova bilo je napolju, jer tamo je padala kiša. U ovoj zemlji nije videla kišu, ali Konji su govorili da je, kad ovde dođe, toliko žestoka da se unutra i napolju jedva razlikuju.

Na jug nije dovela samo ratnu družinu; u grupi su bila tri sveštenika. Jednog je vraćala u njegov dom; jedan je bio putnik sa severa u potrazi za savetom mudraca Naroda Sunčeve reke; jedan je bio njen otac.

Kalamešli Uzima Gvožđe sedeo je namršten dok su drugi govorili. Bio je to čovek koji je život proveo u Senci Vuka. Njegovo predanje bilo je predanje Vuka – znao je tajne gvožđa,

obrede sazrevanja, ravnotežu moći između vučjih plemena i drugih sila severa. Ništa od svega toga nije bila mudrost koja bi ga ovde daleko odvela. Bio je izgubljen, više od svih ostalih, i Manije je videla da ga svaka nova stvar pogađa kao strela. Od svih, on je najmanje želeo da bude ovde, ali ako bi bio na severu, a ne u njenoj senci, Tigar bi ga ubio. Dok je gledala njegovo sumorno, kiselo staro lice, Manije se ponekad pitala da li je uopšte trebalo da ga spasava. Izgledao je kao čovek koji je nadživeo svoje vreme.

U Kruni Sveta, kad bi govorio, drugi bi slušali. Ovde su govorili drugi, i činilo joj se da se on svim silama trudi da ne sluša šta imaju da kažu.

Hesprek je govorila. Manije je čula njen glas dok je prilazila – ritmove koje je prvi put čula s usana starog, starog čoveka, sada u glasu devojčice mlađe od nje. Zmije su imale svoje puteve, i vreme nije moglo da ih ubije, već ih je samo obnavljalo u drugoj koži.

Videla je da Hesprek sedi skrštenih nogu, živahno podučava dve starice Konja i trećeg sveštenika kog je Manije dovela sa severa. I Kalamešlija takođe, mada se činilo da stari Vuk nikada ne mari za ono što je izgovoreno, dok god to nije izgovoreno iza njegovih leđa, tamo gde ne može da čuje.

Hesprek je otišla na sever tražeći mudrost, gde je Kalamešli pokušao da je žrtvuje Vuku. Ali drugi su bili predusretljiviji; kuda god je Hesprek putovala, prikupljala je proročanstva i ostavljala upozorenja za sobom. Sada je prepričavala priče sa severa ženama Konja, a one su ozbiljno klimale glavama.

I one su čule za znamenja nesreće, ali šta se moglo učiniti? Nešto strašno se približavalo, ali niko nije mogao da kaže odakle. Hoće li se neko pleme Ravnice uzdići do prevlasti u moru krvi? Hoće li se obnoviti kult Pacova, glodača kostiju? Hesprek je uvek odmahivala glavom na to. „Kao da“, govorila je, „ono što dolazi toliko prevazilazi naše iskustvo da to ne možemo da vidimo. Dolazi iz smera za koji čak ni ime nemamo.“

Sve je to vrlo zlokožno, ako već ne i korisno, pomislila je Manije.

Drugi sveštenik tamo, treći koji je pošao s njima na jug, bio je čovek oslikanog lica: sivog, sa oštrom belom prugom preko očiju. Taj prizor je uvek, bez izuzetka, izazivao varničene straha u Manijeinom stomaku, kao da je tu lik nekakvog drevnog užasa koji je istorija zaboravila, ali je negde u njenoj duši još bio upamćen. Zvao se Sivi Glasnik i nije bio deo njene ratne družine. Pripadao je Gnezd, narodu Sove; nikada nije izričito rekao zbog čega je došao na jug. Često se savetovao s Hesprek, ukazujući toj južnjačkoj devojčici automatsko poštovanje na koje mu je Hesprek uzvraćala istom merom. Kao što je njegovo lice plašilo Manije, tako ju je plašilo i njegovo prisustvo. Vraćao joj je sve one priče kraj vatre o tome kako smo došli u ove zemlje, rođene iz užasa – užasa naroda koji je bežao kako bi se izborio za goli opstanak. Sova i Zmija bile su vekovima razdvojene svim tim kilometrima između Tsoteka i Krune Sveta. Imale su samo jedno zajedničko, a to je bilo vreme kad su se njihovi daleki preci – ili su to bili njihovi bogovi – udružili sa još jednim da se suprotstave strašnom drevnom neprijatelju. Pošto je sada ugledala Sovu kraj Hesprek, Manije je osetila jezu niz kičmu.

Devojčica Zmija podiže pogled i vedro se osmehnu dok je Manije prilazila, prekinu ono što je govorila i glatko ustade iz svog seda s ukrštenim nogama. „Vidim ti uspeh na licu“, primeti ona.

Manije klimnu glavom. „Jedan trgovac Konja neće biti hrana Lavovima. Mislila sam da će biti žešći.“

„To se zna: Lav je najžešći kad nema neprijatelja“, reče Hesprek mudro, a starice Konja se zakikotaše na to. „A evo ti i tvog Konja da ti zahvali.“

Manije se trže i poče da se okreće, pa ugleda Aladaja kako hitrim korakom prilazi. „Nije on moj Konj“, reče hitro. Hesprek se osmehivala – dok je Manije poznavala Zmiju kao

starca, među tim bledim, sasušanim usnama nije bilo zuba. Taj osmeh bio je sasvim nov.

„Možeš naći i goreg pastuva“, promrmlja Hesprek uz njeno uvo dok se Aladaj približavao.

„Tebi je hiljadu godina!“, siknu Manije.

„Nova koža, nove kosti“, uzvratila tamnoputa devojka. „Telo zna šta hoće. Ponekad bi stari trebalo da poslušaju mudrost mladosti.“

„Blagoslov mog saoca za to što si nam vratila našeg blentavog rođaka!“, objavi Aladaj. On i njegovi bili su sklonili Manije kad nije imala ništa, i ona se ponekad nadala da je u tome bilo nečeg više od običnog gostoprimestva na koje je mogla da polaže pravo.

Ta misao je natera da shvati kako bi uskoro mogla da napusti Konje, i ona oseti žalac tuge. Konji su mnogo pevali i voleli svoje bubnjeve i frule od trske. Nisu živeli da bi se borili, čak ni da bi lovili, i život u selu Gde Se Sprudovi Susreću izgledao je kao da se odvija u nekom drugom svetu, gde su sve jurnjave, čarke i strah koji su izobličili njeno postojanje bili zaboravljeni.

„Vaš čovek je imao sreće.“ Htela je da govori Aladaju kao prijatelju, da se šali i smeje i pretvara da među njima nema distance. Da je bila starija, možda bi to i umela. Umesto toga, osećala je da je njena uloga vođe krhka usled mladosti. Držala se zvaničnih reči čak i dok je očima pokušavala da prenese drugačiju poruku.

„Bio je budala.“ Aladaj zamahnu rukama, u pokretu nestrpljive ogorčenosti. „Proći će mnogo vremena pre nego što mu se opet poveri nešto važno.“ Nespretno se premesti s noge na nogu. „Dok si lovila, dobili smo dojavu od naših izvidnika. Južnjački Zatočnik dolazi.“

Manije oseti da joj očekivano razočaranje sleće na ramena. Asmender se vratio od svog princa da pozove Gvozdene Vukove. Počela je da se nada da će mu trebati još koji dan – svi su govorili kako južnjaci vole da razgovaraju.

„Hoću da ostanem ovde s tvojim ljudima.“ Reči joj izleteše brzo, pre nego što bi joj zakrčile grlo. „Vi ste najvelikodušniji domaćini na svetu. Nijedan gost ne može tražiti bolje. A opet, ne mogu.“

„Nijedan gost nije tako dobrodošao kao onaj koji se vrati“, reče joj Aladaj.

Umalo nije sebi dopustila da zaboravi zbog čega je došla na jug, dok je provodila vreme u miru među Konjima. Ali tog jutra Asmander se vratio da javi kako stoje stvari na jugu. Videla ga je kako u zoru ulazi u selo Gde Se Sprudovi Susreću i shvatila da je njenom prijatnom predahu došao kraj.

Asmander je bio mršav, tamnopusl mladić. Smešio se isto koliko i Aladaj, ali taj osmeh kao da je retko doticao samo središte njegovog bića. Pošto je u njemu bila Zatočnikova duša, odavao je snažniji tuđinski utisak nego što je njegov stas mogao da objasni. Činilo joj se da ta duša ima malo strpljenja za obrede i obzire života u Narodu Sunčeve Reke, a ipak je Asmander bio najsrećniji kad bi ga Zatočnik uzjahao i kada je mogao da se pretvara da glumi kako učestvuje u njegovoj slobodi.

Manije je to sada razumela. I ona je imala staru dušu u sebi, kao i on: stvorenje iz vremena kad ljudske učtivosti i običaji još nisu mučili svet. Okupila je svoje ljude oko vatre i rekla im da će krenuti dalje. Jedno ili dvoje su izgledali kao da bi radije ostali, ali većina je bila zadovoljna: Gde Se Sprudovi Susreću za njih je bio svet negde između, ni sever ni jug. Obećano im je... možda niko od njih nije bio sasvim siguran šta im je obećano. Nešto *drugo*. Novi svet u kome greške i krivica starog neće važiti; mesto gde mogu da ispričaju svoju priču od početka. Mesto gde će ta zabludela deca Vuka biti viđena kao nešto mitsko i posebno.

Kalamešli Uzima Gvožđe namrštio se i škrgutao zubima. Nije voleo da bude među Konjima. Već je zaključio da mu ni